

गुल्मीदरबार गाउँपालिका
आ.व. ०७९/०८० को बजेट वक्तव्य

गुल्मीदरबार गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
गौडाकोट, गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

१० असार २०७९

गुल्मीदरबार गाउँपालिकाको

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट वक्तव्य

गुल्मीदरबार गाउँपालिकाका अध्यक्षज्यू, गाउँ कार्यपालिकाका सदस्यहरु, गाउँसभाका सदस्यहरु, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, संचारकर्मी मित्रहरुमा हार्दिक नमस्कार,

जनताको लोकतान्त्रिक स्थानीय सरकार निर्माणमा २०७९ बैशाख ३० गते सम्पन्न स्थानीय तह सदस्य निर्वाचनमा आफ्नो अमूल्य मतदिई स्थानीय सरकारको नेतृत्व हामीलाई सुम्पनु भएका सम्पूर्ण नागरिकहरुप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । गुल्मीदरबार गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष एवं बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकको हैसियतले आर्थिक वर्ष ०७९/८० को बजेट यस सम्मानीत सभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा म अत्यन्त गौरवान्वित भएको छु । नेपालको संविधान कार्यान्वयनको क्रममा स्थानीय सरकार, प्रदेश सरकार र संघीय सरकारसँगको अन्तरसम्बन्ध, सहकारीता, सह अस्तित्व र समन्वयको मर्म भित्र रही तयार गरिएको स्थानीय सरकारको बजेटको छुट्टै महत्व रहेको छ ।

कोभिड-१९ संक्रमणको कारण शिथिल भएको अर्थतन्त्रलाई चलायमान गराउँदै गाउँपालिकाको सिमित श्रोत साधनलाई अधिकतम परिचालन गरी कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, सुशासन, पूर्वाधार निर्माण, रोजगार, विपद् व्यवस्थापन लगायतका क्षेत्रहरुलाई प्राथमिकतामा राखी नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको तर्जुमा गरिएको छ । गुल्मीदरबार गाउँपालिकाको नेतृत्व लिनुभएका गाउँपालिकाका प्रथम अध्यक्ष श्रद्धेय अशोककुमार थापाको समृद्ध र सुखी स्थानीय सरकार निर्माण गर्ने मार्गमा हामीहरु लम्किरहेका छौं, सबल र सक्षम स्थानीय सरकार निर्माणमा उहाँको अमूल्य योगदानको उच्च मूल्याङ्कन गर्दै हार्दिक श्रद्धासुमन व्यक्त गर्दछु ।

सम्मनित यस सभाबाट प्राप्त महत्वपूर्ण सुझाव सहित पारित नीति तथा कार्यक्रमको मर्म, भावना र सिमा भित्र रही बजेटको तर्जुमा गरिएको छ । बजेट तर्जुमा गर्दा संघ र प्रदेश सरकार सँग समन्वय र साझेदारी गर्दै उपलब्ध न्यूनतम स्रोत र साधनलाई अधिकतम उपभोग गर्नुपर्ने मान्यतालाई आत्मसाथ गरिएको छ । नेपालको संविधानमा उल्लेखित स्थानीय तहको अधिकार, सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा स्थानीय सरकारको भूमिका, विगतका वर्षहरुमा संचालित विकास आयोजनाहरुको कार्यान्वयनको अवस्था, नागरिकको अपेक्षालाई ध्यानमा राख्दै चालु आर्थिक वर्षका कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन हुनेगरी बजेट विनियोजन गरिएको छ । बजेट तर्जुमा गर्दा मूलतः नेपालको संविधान, प्रचलित कानूनहरु, संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त मार्गदर्शन, गाउँपालिकाले पारित गरेको नीति तथा कार्यक्रम र विभिन्न संघ संस्था एवम् विद्वतवर्गहरुबाट प्राप्त रचनात्मक सुझावहरुलाई विशेष ध्यान

दिईएको छ । गाउँपालिकाको सिमित बजेट तथा श्रोत साधनका बावजुद गुल्मीदरबार गाउँपालिकाबासीको विकास निर्माणका चाहनाहरूलाई पूर्ति गर्न सुखी र समृद्ध गाउँपालिका निर्माणको महान अभियानमा एकजुट भई अघि बढ्नका लागि गाउँपालिकाका सम्पूर्ण नागरिकहरू, राजनीतिक दलहरू, जनप्रतिनिधिहरू, नागरिक समाज, गाउँपालिकाको बौद्धिक वर्ग, पत्रकार, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, विभिन्न संघ संस्थाहरूलाई हार्दिक अपिल गर्दछु ।

बजेटको सौँच, लक्ष्य, उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धिहरू:-

(क) सौँच : "सबल, सक्षम उत्थानशील स्थानीय सरकार : समृद्ध र समुन्नत गुल्मीदरबार"

(ख) लक्ष्य: "सुशासन, स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र पूर्वाधार निर्माणको क्षेत्रमा समुचित विकास गरी गाउँपालिकाको आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याउने"

(ग) उद्देश्यहरू :

- कृषि तथा पशुपालन उद्यम परियोजना संचालन गरि कृषिमा आत्मनिर्भर हुने,
- नागरिकको स्वास्थ्यलाई उच्च प्राथमिकता दिने,
- प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद्हरूको रोकथाम, नियन्त्रण तथा न्यूनीकरणमा विशेष ध्यान दिने,
- शिक्षामा सबै बालबालिकाको समान पहुँच र गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चित गर्ने,
- गाउँपालिकामा पूर्वाधारहरू निर्माण गरी नागरिकलाई विकासको अनुभूत गराउने,
- एक घर एक धारा अभियान संचालन गरी खानेपानीका आयोजनाहरू संचालन गर्ने र सरसफाईमा नागरिकको सहज पहुँच पुर्याउने,
- गाउँपालिकालाई सुरक्षित आवासयुक्त गाउँपालिका बनाउन खरका छानामुक्त बनाउने,
- जनतालाई केन्द्रमा राखी चुस्त दुरुस्त र प्रभावकारी र प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह गर्ने,
- स्वरोजगार र रोजगारी वृद्धि गर्ने,
- गाउँपालिकाको आर्थिक, भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधार विकास गरी खुसी, सुखी, समृद्ध र समुन्नत गाउँपालिका बनाउने
- नागरिकलाई स्थानीय सरकारको अनुभूत गराउने,
- लघु उद्यम सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरी स्वरोजगार बनाउने,
- गाउँपालिकामा पर्यटन पूर्वाधारहरू निर्माण गरी पर्यटनमा टेवा पुऱ्याउने,
- राजस्व संकलनमा पारदर्शीता कायम गर्दै राजस्व चुहावटलाई निर्मूल गर्ने,
- सुशासनयुक्त गाउँपालिका निर्माण गर्ने,

(घ) अपेक्षित उपलब्धिहरू :

- नागरिकलाई सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरी विपद् व्यवस्थापन गर्दै विभिन्न संक्रामक रोगहरूको संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण गरिने,
- सडक निर्माण गुरुयोजना तथा मापदण्ड निर्माण गरी स्पष्ट योजना मार्फत ३ वर्ष भित्र सबै वस्ती सडक सञ्जालबाट जोड्ने र गाउँपालिकाका सडकहरूको स्तरोन्तती गरिने,
- सबै वडा कार्यालयको प्रशासनकीय भवन निर्माण गरी वडा कार्यालयलाई नागरिक सेवाकेन्द्रको रूपमा विकास गर्दै नागरिकले अनुभूत हुने गरी सेवा प्रवाह गरिने,
- गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण कार्य अगाडि बढाउने
- गाउँपालिकाभित्रका प्रत्येक नागरिकलाई सूचनाको हकको प्रत्याभूती दिलाउन गाउँपालिकाको समग्र गतिविधि समावेश गरी E-bulletin प्रकाशन गरिने र जनउत्तरदायी स्थानीय सरकारको अनुभूत गराउन जनतासँग गाउँपालिका रेडियो तथा टिभी कार्यक्रम संचालन गरिने ।
- मासिक रूपमा गाउँपालिकाको समग्र सेवा प्रवाह, विकास निर्माण, सुशासन लगायतका विषयमा नागरिको चासो गुनासो र प्रतिक्रिया बुझी नागरिकको अपेक्षा अनुसार कार्य गर्दै जनउत्तरदायी स्थानीय सरकारको रूपमा गाउँपालिकालाई स्थापित गर्न जनतासँग अध्यक्ष कार्यक्रम संचालन गर्ने,
- स्थानीय सरकारको जवाफदेहिता, पारदर्शिता, प्रभावकारिता र भ्रष्टाचारमुक्त शासन सुनिश्चित गर्न विभिन्न रेडियो, पत्रिका, वेबसाईट, सामाजिक सञ्जाल, मोबाइल एप्स एसएमएस मार्फत सूचना प्रवाहमा जोड दिइनेछ ।
- गाउँपालिकाको सेवाप्रवाहलाई नागरिकमैत्री बनाउन सेवाको मापदण्ड (SOP) तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने ।
- कर्मचारीको स्पष्ट कार्यविवरण तोकी जिम्मेवार बनाई जनउत्तरदायी र पारदर्शीता कायम गरिने ।
- गाउँपालिका मार्फत भवन निर्माण कार्यविधि निर्माण गरी नक्सा पास गरेर मात्र भवन निर्माण कार्य अघि बढाइने ।
- गाउँपालिकाको सर्वांगीण विकासको लागि सामाजिक समावेशीकरणको नीति लागु गरिनेछ ।
- प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले अध्यक्षसँग र शाखा प्रमुखहरूले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसँग विभिन्न सूचकहरूको आधारमा कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरी कर्मचारीको मूल्याङ्कन गरिने ।

- विद्यालयको गुणस्तर कायम गर्न प्रधानाध्यापकले गाउँपालिकासँग कार्य सम्पादन गरी शिक्षामा गुणस्तर कायम गरिने ।
- गाउँपालिकामा सुशासन कायम गर्दै नागरिक मैत्री प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि कर्मचारीको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन गरी कर्मचारीलाई प्रोत्साहन गरिने ।
- राजस्व संकलनलाई पारदर्शीता कायम गर्न अनलाईन मार्फत राजस्व संकलन गरी आफूले तिरेको करको विवरण नागरिकको मोबाईलमा एसएमएस मार्फत जानकारी दिने व्यवस्था मिलाई संकलित राजस्वको विस्तृत विवरण हरेक १-१ महिनामा सार्वजनिक गरिने ।
- सार्वजनिक खर्चको अनुगमन र नागरिक सन्तुष्टी सर्भेक्षण जस्ता स्थानीय सरकारलाई जवाफदेही बनाउन अपनाइने विश्वव्यापी लोकतान्त्रिक विधिहरूलाई अनिवार्य रूपमा अवलम्बन गरिने ।
- जनताको जनगुनासो व्यवस्थापनको लागि गुनासो सुनुवाई संयन्त्र सञ्चालन गरिने
- स्थानीय उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरी कृषि र पशुपालनमा आत्मनिर्भर बनाईनेछ ।
- कृषि उत्पादन वृद्धि गर्दै कृषकलाई उत्प्रेरित गर्नको लागि कृषकलाई अनुदान दिने ।
- व्यवसायीक कृषकहरूलाई ऋणमा अनुदान दिइने ।
- संघीय तथा प्रदेश सरकार, दातृ संस्था, गैरसरकारी संस्थासँगको समन्वय र सहकार्यमा आयमूलक, सिपमूलक र स्वरोजगारका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषि, पशुपालन, पूर्वाधार निर्माण, पर्यटन उद्योग स्थापना लगायतका क्षेत्रहरूमा सरकारी नीजि तथा गैर सरकारी संस्थासँग लागत साझेदारीका कार्यक्रम संचालन गरिने ।
- गुणस्तरीय शिक्षा र गुणस्तरीय शिक्षा दिने विद्यालयको सूचकहरू निर्माण गरि त्यसको लागि अभिभावकको संलग्नता, शिक्षकको क्षमता विकास, शैक्षिक सामग्रीको पर्याप्तता र प्रयोगमा सहयोग, सहजीकरण र नियमन गरिनेछ ।
- मातृ तथा शिशु मृत्यूदर घटाउन, संस्थागत प्रसुतीलाई प्रोत्साहन गर्न, सरसफाई, पोषण र परिवार नियोजनको कार्यक्रमलाई एकीकृत रूपमा संचालन गर्नको लागि मेरी आमा कार्यक्रम तथा उपाध्यक्ष पोषिलो प्याकेज कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगर प्रहरी नियुक्त गरि सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण, स्थानीय सरकारको नीति, निर्णय, मापदण्ड र कानूनको कार्यान्वयन गरिनेछ ।

(ड) बजेटका मुख्य प्राथमिकताहरू

- कृषि तथा पशुपालन
- खानेपानी तथा सरसफाई
- कोभिड-१९ लगायतका संक्रामक रोगहरूको संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण र विपद् व्यवस्थापन
- गुणस्तरीय र सर्भसुलभ स्वास्थ्य सेवा,
- नागरिकको घरघरमा खानेपानीको सेवा उपलब्ध गराउने,
- गाउँपालिकाका सडकस्तरोन्ती गर्ने,
- क्रमागत रूपमा संचालनमा रहेका आयोजनाहरूको निर्माणकार्य पुरा गर्ने,
- रोजगारी र स्वरोजगारी सिर्जना गरी अर्थतन्त्रलाई गतिशिल बनाउने,
- फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि डम्पिङ साईट निर्माण गर्ने,
- पूर्वाधार निर्माण र पर्यटन विकासका कार्यक्रम संचालन गर्ने,
- गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासको लागि सामाजिक समावेशीकरणको नीति लिने,
- गाउँपालिकाबाट गुणस्तरीय र प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्ने

४. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख नीति तथा आधारहरू:—

(क) समग्र नीति तथा आधारहरू : राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, मौलिक हक, सङ्घीयता कार्यान्वयन, गरीबी न्यूनिकरण, आर्थिक तथा वित्तीय आत्मनिर्भरता, दिगो विकास लक्ष्य, मध्यमकालिन खर्च संरचना, लैङ्गिक उत्तरदायीत्व सम्बन्धी नीति आदि ।

(ख) क्षेत्रगत नीति तथा आधारहरू :

- (१) आर्थिक क्षेत्र : उत्पादन, रोजगारी, व्यवसाय प्रवर्द्धन, सहकारिता विकास, उत्पादनमा अनुदान र गरिबी हटाउने ।
- (२) सामाजिक विकास : गुणस्तरीय शिक्षा, शिक्षामा सबै बालबालिकाको पहुँच, समावेशी विकास, भेदभाव तथा छुवाछुतहित समाज, स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच, सबैका लागि खानेपानी, तथा सरसफाई, महिला, बाल तथा अपाङ्गमैत्री सेवा आदि ।
- (३) पूर्वाधार क्षेत्र : यातायात पहुँच, उत्पादन वृद्धि उन्मुख, वातावरण मैत्री, सेवा प्रवाहमा सरलताका लागि कार्यालयका भवनहरू, बजार, आवासविहिनका लागि आवास योजना, दिगो पूर्वाधार उपयोग, उर्जा, विद्युत्, सञ्चार र सूचनामा पहुँच ।

- (४) वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन : वन, जैविक विविधता संरक्षण, वातावरणमैत्री विकास तथा शासन, जलवायू परिवर्तन अनुकूलन, गाउँपालिकामा फोहर मैला व्यवस्थापनको लागि डम्पिङ्ग साइड निर्माण, प्रकोप नक्साङ्कन तथा विपद व्यवस्थापन आयोजना, वाढी पहिरो नियन्त्रण आदि ।
- (५) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन : कानून निर्माण, सङ्गठन व्यवस्थापन, दरवन्दी तथा पदपूर्ति, पदाधिकारी तथा कर्मचारीको क्षमता विकास, विद्युतीय सुशासन, पारदर्शिता, सेवा प्रवाह मापदण्ड, सञ्चार माध्यमको उपयोग, सेवामा नागरिकहरूको पहुँच, वित्तीय व्यवस्थापन तथा लेखा परिक्षण ।

गाउँपालिकाले चालु आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेका मुख्य उपलब्धीहरू

चालु आ.व. को हालसम्मका प्रमुख उपलब्धिहरूको संक्षिप्त विवरण

भौतिक उपलब्धी

१. गुल्मीदरबार गाउँपालिकामा १५ शैयाको आधारभूत अस्पताल निर्माणको कार्य अगाडि बढाईएको ।
२. गाउँपालिकाको सबै वडा र टोल वस्तिहरूमा मोटरबाटो विस्तार र स्तरोन्नती गर्ने कार्य भएको ।
३. गुल्मीदरबार गाउँपालिकाको सबै वडा कार्यालयहरू स्थापना गरी वडा कार्यालयलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिएको ।
४. आफ्नै भवन नभएका वडा कार्यालयहरूलाई आफ्नै भवन निर्माणको प्रक्रियाहरू गरिएको ।
५. नागरिकलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन सबै वडाहरूमा आधुनिक स्वास्थ्य चौकी निर्माण गर्ने नीति अनुरूप सबै वडामा स्वास्थ्य चौकी निर्माणका कार्यहरू भैरहेका छन् । वडा नं. ४ मा भवन निर्माण कार्य भैरहेको छ भने अन्य वडाहरूमा भवन निर्माण कार्य सम्पन्न भएका छन् ।
६. सुविधासम्पन्न विद्यालय भवन निर्माण गर्ने नीति अनुरूप गाउँपालिकाका विभिन्न विद्यालय भवन निर्माणका कार्यहरू भईरहेका छन् ।
७. गाउँपालिका भित्र ठूला खानेपानी योजना अन्तर्गत खहरे खानेपानी तथा अमर अर्वाथोक लिफ्ट खानेपानी योजना सम्पन्न भई एक घर एक धारा कार्यान्वयन भएको, अर्वाङ्गदि गैरा लिफ्ट खानेपानी, भलायचौर लिफ्ट खानेपानी, बठवाखोला लिफ्ट खानेपानी, बोटेपुच्छार सुपलेघाट लिफ्ट खानेपानी, झाक्रेपानी लिफ्ट खानेपानी, नुनथला लिफ्ट खानेपानी, मल्दी लिफ्ट खानेपानी र खोरिया खोल्सी लिफ्ट खानेपानी सम्पन्न हुने गरी कार्य भएको ।
८. वडा नं. ५-४-२ जोड्ने खर्ज्याङ्ग-बाखे-बन्द्रखुट्टा-वीरबास-सिस्ने-जुभुङ्ग मोटरबाटो, वडा नं. १ र २ को झिरबास-नेटा-टापु-रैनादी-डल्लीखोला, वडा नं. ६ र ५ को उपल्लो हटिया-चिनिया पोखरी-भरुवा-राङ्गबास-खर्ज्याङ्ग मोटरबाटो स्तरोन्नती बनाउने कार्य संचालन गरिएको छ ।

९. खज्याङ्ग दरबार घुम्ती गौडाकोट जुभुङ्ग मजुवा सडकको स्तरोन्नती तथा कालोपत्रे गर्न आवश्यक पहल भैरहेको ।
१०. गाउँपालिकामा बहुउद्देश्यीय सभाहल निर्माण गरिएको ।
११. एक वडा एक खेलमैदान अभियान अन्तर्गत विभिन्न वडाहरूमा खेलमैदान निर्माण कार्य अगाडी बढाइएको ।
१२. गुल्मीदरबार गाउँपालिका र अर्घाखाँचीको छत्रदेव गाउँपालिका जोड्ने निसानटारीमा ट्रस्ट बृज निर्माण सम्पन्न भएको ।
१३. चारपाला दरबार, रेसुङ्गा तपोभूमी, भुवाने पार्क, उजेलादेवी मन्दिर लगायतका विभिन्न मठ मन्दिरहरू निर्माण, मर्मत सम्भार र सौन्दर्यीकरण गरी पर्यटन पूर्वाधार निर्माण गरिएको ।
१४. नागरिकहरूको सुरक्षित आवासको लागि करिब ९७ प्रतिशत खरका छाना मुक्त गाउँपालिका बनाईएको ।
१५. राहत उद्धार कार्यलाई सहज बनाउनको लागि विभिन्न वडा वडामा हेलिप्याड निर्माण कार्य अगाडी बढाइएको ।
१६. विपद् राहत उद्धारका न्यूनतम सामग्रीहरू खरिद गरी जोहो गरिएको ।
१७. गाउँपालिकाको मुख्य बजार क्षेत्रमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरिएको ।

आर्थिक तथा सामाजिक उपलब्धी

१. कृषि र पशुपालनमा आत्मनिर्भर गाउँपालिका निर्माणको लागि रु ५ करोडको लागतमा गुल्मीदरबार कृषि तथा पशु उद्यमशिलता विकास परियोजना संचालन गरिएको ।
२. साना कृषि विकास कार्यक्रम अन्तर्गत बाखा पकेट कार्यक्रम वडा नं. ६ मा संचालन गरिएको ।
३. गाई/भैसी पालक कृषकहरूका गाई/भैसी बीज वृद्धिको लागि निःशुल्क रूपमा AI को व्यवस्था मिलाइएको ।
४. वडा नं. १, २, ४ र ५ मा बंगुर पालन कार्यक्रम संचालन गरिएको साथै वडा नं ५ मा बंगुर स्रोतकेन्द्र स्थापनाको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइएको ।
५. वडा नं. २ मा बाखा पालन र वडा नं. ६ मा भैसीपालन सम्बन्धी कृषक पाठशाला संचालन गरिएको ।
६. कृषकहरूको समस्या पहिचान गर्दै आवश्यक परामर्श प्रदान गर्न कृषकसँग गाउँपालिका कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
७. गाउँपालिकामा साना लघुउद्यम विकासको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
८. गाउँपालिकामा उत्पादन भएका अर्गानिक कृषि उपज तथा हस्तकलाका सामग्रीहरूलाई बजारीकरण गर्नको लागि पालिका कोशेली घर र उद्यमीहरूको लागि साझा सुविधा केन्द्र संचालन गरिएको ।

७. साना कृषि व्यवसायीक उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम अन्तर्गत खाद्यान्न बाली कार्यक्रम वडा नं. ६ मा र तरकारी तथा आलु खेती कार्यक्रम वडा नं. ३ मा गरी २ वटा कृषि पकेट विकास कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
८. लुम्बिनी प्रदेश सरकारको सहकार्यकमा वडा नं. १ को शिवपुरी, टारी, बुढिचौर र माझिगाउँ र वडा नं. २ को घोराहा फाँटमा स्मार्ट कृषि कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
९. वडा नं. ४ को गरमटारीमा सुधारीएको गरा सहितको चक्लावन्दी कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
१०. वडा नं. १ मा बोटेगाउँ र कुमाल गाउँ, वडा नं. ३ को निदुर र वडा नं. ४ को वीरवास र बाख्रे, वडा नं. ५ को ग्वालीनचौरमा नमुनाको रूपमा एक घर एक करेसाबारी कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
११. वडा नं. २, ४ र ५ मा एक गाउँ एक उत्पादन कार्यक्रम अन्तर्गत तरकारी खेती कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
१२. मह उत्पादनमा आत्मनिर्भर बन्न वडा नं. १, ३, ४ र ७ मा मौरी विकास कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
१३. गाउँपालिका भित्र रहेको बाँझो खेतीयोग्य जग्गा उपयोगको लागि भूमि बैंकको स्थापना गरी बाँझो जग्गाको उपयोगको कार्य अगाडी बढाइएको ।
१४. गरिबीको रेखामुनी रहेका नागरिकलाई उद्यमशील बनाई उनीहरूको आयआर्जन वृद्धि गर्नको लागि गरिबी निवारणको लागि उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
१५. जेष्ठ नागरिक, दलित जेष्ठ नागरिक सम्मान तथा अन्तक्रिया कार्यक्रम अन्तर्गत सबै वडामा फाइवर सिरक र ब्ल्याङ्केट उपहार प्रदान गरी सम्मान गरिएको ।
१६. लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान कार्यक्रम अन्तर्गत कानुनी तथा चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
१७. महिला समूह तथा संस्थामा आवद्ध भएका महिलालाई समूह तथा सहकारी संस्था संचालन, घरेलु तथा लैङ्गिक हिंसा, नेतृत्व तथा संचार सिप, प्रजनन स्वास्थ्य, ग्रामीण व्यवसाय, महिला सशक्तीकरण लगायतका विषयमा अनुशिक्षण तालिम सबै वडामा संचालन गरिएको ।
१८. टोलटोलमा प्राथमिक उपचार कार्यक्रम को पहुँच पुऱ्याउन महिला स्वास्थ्य स्वयमसेवीकाहरु र स्वास्थ्य शिक्षकहरुलाई प्राथमिक उपचार कार्यक्रम सम्बन्धी तालिम संचालन गरी प्राथमिक उपचार सामग्री सहितको किट बक्स प्रदान गरिएको ।
१९. गाउँपालिकामा अस्थायी कोभिड अस्पताल संचालन गरी नागरिकलाई कोभिड संक्रमण रोकथाम नियन्त्रणको लागि आवश्यक कार्यहरु संचालन गरिएको ।
२०. सुरक्षित प्रसुति सेवा प्रवाहको लागि बर्थिङ्ग सेन्टर संचालन गरिएको ।
२१. किसोरावस्थामा हुन सक्ने शारीरिक मानसिक तथा सामाजिक परिवर्तनको कारण हुनसक्ने असहजताबाट बचाउन विद्यार्थीहरुको लागि साथी शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
२२. गर्भवती महिला र नवजात शिशुको स्वास्थ्य सुरक्षालाई मध्यनजर गर्दै गाउँपालिकाको कोशेली वितरण, सुरक्षित प्रसुती, सुत्केरी तथा नवशिशु भेट, स्वास्थ्य परिक्षण साथै बच्चाको तौल अनुगमनको साथै

पोषणको लागि अण्डा वितरण, परिवार नियोजन, सरसफाई जस्ता कार्यक्रमलाई एकिकृत गरी कस्तो छ
आमा कार्यक्रम संचालन गरिएको ।

२३. दिर्घ रोगीका लागि निःशुल्क औषधी उपचार कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिएको ।
२४. ८४ वर्ष उमेर पुगेका जेष्ठ नागरिकहरूको घरघरमै स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गरी स्वास्थ्य परिक्षण तथा उपचार कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
२५. कक्षा १ देखि ३ सम्मको स्थानीय पाठ्यक्रम तयार गरी कक्षा १ को हाम्रो गुल्मीदरबार नामक पाठ्यपुस्तक तयार गरिएको ।
२६. कोभिड-१९ को कारणले गर्दा अवरुद्ध भएको शैक्षिक क्रियाकलापलाई वैकल्पिक माध्यमबाट निरन्तरता दिइएको ।

वातावरणीय उपलब्धी

१. गाउँपालिकामा हरियाली र स्वच्छ वातावरण कायम राख्नको लागि वन संरक्षण तथा वृक्षारोपणको कार्य गरिएको ।
२. गाउँपालिकामा ठूला योजनाहरू संचालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको ।
३. प्रत्येक वडामा खानेपानी मुहान संरक्षणको लागि पुनर्भरण पोखरीहरू निर्माण अभियान संचालन गरिएको ।
४. गाउँपालिकाका डम्पिङ्ग साइट निर्माणको लागि समपुरक अनुदानमा कार्यक्रम राखिएको ।
५. फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि घर घरमा कम्पोस्टमल उत्पादन गर्ने कार्य संचालन गरिएको ।

संस्थागत उपलब्धी

१. गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालयहरू सम्बन्धित वडाहरूमा संचालन भई नियमित रूपमा सेवा प्रवाह गरिरहेको ।
२. गाउँपालिकाको गतिविधिहरूलाई सबै नागरिकहरू समक्ष पुऱ्याउनको लागि डिजिटल सूचना पाटी, डिजिटल नागरिक वडापत्र, सामाजिक सञ्जाल र वेबसाइट मा सार्वजनिक गर्ने गरिएको ।
३. कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवा प्रवाहलाई नागरिक मैत्री बनाउँदै नागरिकको सहायताको लागि नागरिक सहायता कक्ष स्थापना, चुस्त दुरुस्त र गुणस्तरयुक्त सेवा प्रवाहको लागि कर्मचारीसँग कार्य सम्पादन सम्झौता गरी सुशासन कायम गर्न सफल भएको ।
४. गाउँपालिकाको समग्र गतिविधिहरू समावेश गरी सबै नागरिकलाई सूचनाको पहुँच कायम गर्न मासिक रूपमा E-bulletin प्रकाशन गरिएको ।
५. गाउँपालिकाका सम्पूर्ण गतिविधिहरू नागरिकलाई सु-सूचित गरी जनउत्तरदायी सरकार बनाउन र जवाफदेहीता कायम गर्न विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिएको ।

६. गाउँपालिकामा विभिन्न अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई कार्यालयबाट तथा घुम्तिसेवा मार्फत अपाङ्ग परिचय पत्र वितरण गरी गाउँपालिकाको तर्फबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधामा पहुँच सुनिश्चित गरिएको ।
७. गाउँपालिकामा महिलाको नेतृत्वमा रहेका विभिन्न संघ संस्थाहरूमा क्रियाशिल महिलाहरूलाई विभिन्न विषयमा प्रशिक्षण गरी महिला सशक्तिकरणको कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
८. गाउँपालिकामा रहेका बेरोजगारहरूको सूची **EMIS Entry** गरी जम्मा यस आ.व. मा २१३ जनालाई रोजगारी दिईएको ।
९. प्रदेश सरकारको सहयोगमा गाउँपालिकाको **WASH Plan** को लागि आवश्यक तथ्याङ्क संकलन भई प्रोफाइल बनाउने कार्य गरिएको ।
१०. स्थानीय सरकार गठन भए देखि हालसम्म पूर्वाधार विकास, सामाजिक तथा आर्थिक विकास तथा संस्थागत विकासको लागि भए गरेका विभिन्न गतिविधिहरू समावेश गरी "गुल्मीदरबार दर्पण" नामक पुस्तक र भिडियो डकुमेन्ट्री निर्माण गरिएको ।
११. गुल्मीदरबार गाउँपालिकाको समग्र क्षेत्रलाई समावेश गरी **गाउँपालिका पहिचान गीतको** निर्माण गरिएको ।
१२. गाउँपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयबाट राजश्व संकलनमा अनलाईन प्रविधिको प्रयोग गरी राजश्व संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको जसले राजश्व संकलनमा पारदर्शीता कायम गरी दैनिक राजश्वको अभिलेखिकरण गर्ने कार्य गरिएको ।
१३. गाउँपालिकाकालाई आवश्यक पर्ने अधिकांश जनशक्तिको पदपूर्ति भई सकेको र केही रिक्त रहेको पदमा पदपूर्ति हुने व्यवस्था मिलाइएको ।
१४. राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूको मनोबल उच्च राखी सेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो र सेवाग्राही मैत्री बनाउने उद्देश्यले कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिएको ।
१५. गाउँपालिकाका विषयगत शाखा र वडा कार्यालयहरूबाट भएका कार्यहरूको मासिक रूपमा समिक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
१६. गाउँपालिका अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र शाखा प्रमुख बिच कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरी कर्मचारीलाई जवाफदेही बनाईएको ।
१७. प्रविधिमैत्री कार्यालय संचालनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईएको ।

अब म आगामी आर्थिक वर्षको आय व्ययको विवरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

आम्दानी (आय) तर्फ

सि.नं.	विवरण	रकम
	संघीय सरकार तर्फ	
१	वित्तिय समानीकरण अनुदान	१० करोड ६६ लाख
२	संघीय सरकारको शर्तित अनुदान	१८ करोड ८३ लाख
३	संघीय सरकारको विशेष अनुदान	२ करोड
४	संघीय सरकारको समपुरक	७० लाख
५	संघीय सरकारको राजस्व बाँडफाँड	८ करोड १५ लाख ९२ हजार

संघीय सरकारको जम्मा : ४० करोड ३४ लाख ९२ हजार

प्रदेश सरकार तर्फ

१	प्रदेश सरकार वित्तिय समानीकरण	५६ लाख ७९ हजार
२	प्रदेश सरकार शर्तित अनुदान	८० लाख
३	प्रदेश सरकार विशेष अनुदान	६० लाख
४	प्रदेश सरकार समपुरक अनुदान	१ करोड ५० लाख
५	प्रदेश सरकारको राजस्व बाँडफाँड	५९ लाख ६६ हजार

प्रदेश सरकारको जम्मा ४ करोड ०६ लाख ४५ हजार

जम्मा

गाउँपालिका आन्तरिक आय

आन्तरिक आय

४० लाख

अ.ल्या.

१ करोड ७७ लाख ८७ हजार

कुल जम्मा आय : ४६ करोड ७८ लाख २४ हजार

खर्च (व्यय) तर्फ

चालु खर्च : ३४ करोड १३ लाख ५४ हजार

पुँजीगत खर्च : १२ करोड ६४ लाख ७० हजार

जम्मा : ४६ करोड ७८ लाख २४ हजार

श्रद्धेय सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्षमा गाउँपालिकाले कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख कार्यक्रम तथा क्षेत्रगत विनियोजन प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सामाजिक विकास तर्फ:

शिक्षा तर्फ:

१. गाउँपालिकाको समग्र शैक्षिक क्षेत्रलाई चलायमान गराउँदै गुणस्तरीय शिक्षाको लागि शिक्षा क्षेत्रमा रु. १ करोड ७६ लाख ७० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. गाउँपालिकामा युवा तथा विद्यार्थीलाई खेलकुद प्रति आकर्षण बढाई खेलकुदका क्षेत्रमा वृहत्तर हितको लागि गाउँपालिकास्तरीय खेलकुद शिक्षकलाई निरन्तरता दिनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३. विद्यालयहरूको मनोबल उच्च राख्न विद्यार्थीहरूको संख्याको आधारमा उत्कृष्ट विद्यालयलाई प्रोत्साहन अनुदान कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरेको छु ।
४. माध्यमिक तहका विद्यार्थीहरूको खेलकुदमा प्रोत्साहन गर्नको लागि अध्यक्ष कप खेलकुद प्रतियोगिता संचालनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
५. गाउँपालिकाका गरिब जेहेन्दार विद्यार्थीहरूको लागि अध्यक्ष अशोककुमार थापा छात्रवृत्तीको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाएको छु ।
६. जेहेन्दार विद्यार्थी तथा विपन्न विद्यार्थीहरूको विद्यालय सामग्रीहरूको व्यवस्थापन तथा छात्रवृत्तीको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
७. विद्यालयका शिक्षक, बालबिकास सहजकर्ता तथा विद्यालय कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
८. विद्यार्थीहरूलाई संघीयता, सुशासन सेवा प्रवाह, भ्रष्टाचार निवारण, उपभोक्ता हक र खाद्य सुरक्षा, साईबर अपराध, घरेलु/ लैङ्गिक हिंसा, स्वास्थ्य तथा नैतिक शिक्षा लगायतका विषयमा अनुशिक्षण गर्न विद्यार्थीसँग गाउँपालिका कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
९. विद्यालयका बालबालिकाहरूमा रहेको अन्तरनिहित प्रतिभा प्रस्फुटनको लागि अध्यक्ष नानीबाबु प्रतिभा प्रस्तुतीकरण कार्यक्रम संचालनार्थ आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
१०. शिक्षकहरूको क्षमता विकासको लागि विभिन्न विषयगत शिक्षकहरूलाई तालिम लगायतका कार्यक्रमको लागि लागि रु. ६ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।

११. गाउँपालिकाको समग्र शैक्षिक सुधारगरी प्रधानाध्यापकलाई जवाफदेही बनाउन कार्यसम्पादनमा आधारित प्रधानाध्यापक भत्ता कक्षा १-३ तथा कक्षा १-५ सम्म संचालन भएका आधारभूत विद्यालयका प्र.अ. को लागि मासिक ५ सय, कक्षा १-८ संचालन भएका आधारभूत विद्यालयको लागि मासिक ७ सय र माध्यमिक विद्यालयको लागि मासिक रु १ हजार का दरले प्र.अ. भत्ताको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
१२. गुल्मीदरबार गाउँपालिकाका सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गरेका विपन्न, गरिब तथा जेहेन्दार विद्यार्थी १ (एक) जनालाई निशुल्क **MBBS** अध्ययनको लागि रु. १० लाख रकमको व्यवस्था गरेको छु ।

स्वास्थ्य तर्फ:

१. स्वास्थ्य क्षेत्रका विभिन्न कार्यक्रमका लागि रु. १ करोड ७ लाख ७० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. गुल्मीदरबार गाउँपालिकाका असहाय तथा आर्थिक रूपले विपन्न नागरिकहरूको स्वास्थ्य उपचारको लागि निःशुल्क स्वास्थ्य बिमाको लागि रु ३० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
३. गाउँपालिका भित्रका विभिन्न स्वास्थ्य चौकीहरूको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. स्वास्थ्य चौकीहरूमा आम नागरिकहरूको लागि तोकिएका औषधीहरू निशुल्क वितरण गर्न तथा दिर्घरोगीहरूको निःशुल्क औषधीको लागि आवश्यक बजेट रु. १६ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
५. गाउँपालिकामा रहेका ६८ वर्ष माथीका जेष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य परिक्षणका लागि घर घरमा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६. गर्भवती महिलाको स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गरी नियमित रूपमा स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाई संस्थागत प्रसुतीलाई प्रेरित गर्दै प्रसुतीको लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स/अन्य यातायात वापतको लागि आवश्यक बजेट रु २५ लाख व्यवस्था मिलाएको छु ।
७. **आमासँग गाउँपालिका** कार्यक्रम अन्तर्गत मातृशिशु सेवा, सरसफाई तथा पोषण कार्यक्रमलाई एकिकृत गरी **उपाध्यक्ष पोषण प्याकेज** सहित थप प्रभावकारी बनाउन **मेरी आमा : स्वस्थ आमा** कार्यक्रम सञ्चालनको लागि रु. ९ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

८. पूर्ण संस्थागत सुत्केरी अभियानलाई थप प्रभावकारी बनाउनको लागि निःशुल्क ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रम (Video X-Ray) संचालन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९. स्वास्थ्य चौकीमा सुरक्षित प्रसुती गराउने कार्यमा संलग्न नर्सिङ्ग कर्मचारीहरु प्रोत्साहनको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
१०. गम्भिर प्रकृतिको रोगले पीडित गाउँपालिकाका असाहय र विपन्न नागरिकहरुको लागि उपचारमा एम्बुलेन्स/यातायात खर्च उपलब्ध गराउन आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
११. स्वास्थ्य आमा समूह पुनर्जागरण, स्वास्थ्य सचेतना, स्वास्थ्य शिविर लगायतका कार्यक्रम सञ्चालनका लागि रु. ८ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
१२. स्वास्थ्य प्रवर्द्धनात्मक आयुर्वेदिक योग शिविर तथा स्वास्थ्य शिविर संचालनका लागि रकम रु. ५ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
१३. किसोरावस्थामा हुन सक्ने शारीरिक मानसिक तथा सामाजिक परिवर्तनको कारण हुनसक्ने असहजताबाट बचाउन विद्यार्थीहरुको लागि साथी शिक्षा कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
१४. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई प्रोत्साहन गर्दै समुदायमा परिचालन गर्दै स्वस्थ समाज निर्माण गर्नका लागि गाउँपालिकाको तर्फबाट मासिक रु. १५००।- का दरले यातायात खर्च तथा संचार सेवा उपलब्ध गराउनको लागि आवश्यक रकम रु. १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

उद्योग तथा वाणिज्य तर्फ:

१. गाउँपालिकाका युवा उद्यमीहरुलाई प्रोत्साहन गर्दै उद्यमी बनी आत्मनिर्भर बन्नको लागि अध्यक्ष युवा उद्यम कार्यक्रम संचालनको लागि रु १० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. गाउँपालिका भित्र संचालन हुने अचार, सेनेटरी प्याड, फाइवर झोला, लगायतका उद्यमीहरुलाई अनुदान दिनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
३. गाउँपालिकामा लघु उद्यम सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरी स्वरोजगारी तथा रोजगारी सिर्जना गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ:

१. ठूलोखोला-काब्रेपोखरी-सुर्योदय-सोलार मुस परियोजना वडा नं. २ मा संचालन गर्नका लागि गाउँपालिका र प्रदेश सरकारको समपूरकमा रु. १ करोड रकम विनियोजन गरेको छु ।

२. गाउँपालिका स्तरीय एकघर एकधारा कार्यक्रम संचालन गरी सबै नागरिकको घरघरमा खानेपानीको सेवा उपलब्ध गराउन गाउँपालिका र प्रदेश सरकारको समपूरकमा रु. १ करोड रकम विनियोजन गरेको छु ।
३. नागरिकहरुको स्वच्छ तथा शुद्ध खानेपानीमा पहुँच पुऱ्याउने उद्देश्यले खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रम तर्फ रु. ४४ लाख ८० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।

पर्यटन तथा संस्कृति प्रवर्द्धन:

१. पर्यटन पूर्वाधार तथा विभिन्न साहसिक खेल तथा पूर्वाधारहरु निर्माणको सम्भ्यावता अध्ययन समेतका लागि रकम रु. २० लाख ३५ हजार विनियोजन गरेको छु ।
२. गाउँपालिका भित्रका धार्मिक, साँस्कृतिक प्रवर्द्धन गर्नको लागि विभिन्न मठ मन्दिरहरु निर्माण तथा मर्मत संभार र सौन्दर्यीकरणको लागि आवश्यक रकम रु. १७ लाख ८५ हजार विनियोजन गरेको छु ।
३. गाउँपालिकामा होमस्टे संचालन गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्नको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. बोटे माझी तथा संस्कृत भाषा संरक्षणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

खेलकुद तर्फ:

१. खेलकुद तर्फ युवाहरुलाई प्रोत्साहन गर्नको लागि वडा नं. ४ मा श्रीनगर ब्याडमिन्टन कभर्डहल निर्माण गर्नको लागि रकम रु. १४ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२. गाउँपालिकाका खेलाडीहरुलाई थप उत्प्रेरित बनाउन अध्यक्ष कप खेलकुद कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
३. युवा प्रतिभाहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले खेलकुद प्रवर्द्धनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण:

१. गाउँपालिकाका नागरिकहरुलाई न्यूनतम २० युनिट सम्मको विद्युत महशुल गाउँपालिकाबाट भुक्तानी हुने तथा सामुदायिक विद्युत प्रयोग गर्नेहरुको हकमा १० युनिट सम्मको विद्युत महशुल गाउँपालिकाबाट निःशुल्क उपलब्ध गराउन रु २५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

२. गाउँपालिकामा खरको छाना भएका नागरिकहरूको खरका छाना विस्थापित गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा रहेको हुँदा खरका छाना मुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
३. विपन्न नागरिकको सुरक्षित आवास निर्माणको लागि रु.१० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, एकल नागरिक र सामाजिक समावेशीकरण कार्यक्रमहरू सञ्चालनका लागि आवश्यक रकम रु. ११ लाख २० हजार विनियोजन गरेको छु ।
५. महिला सीपमुलक तालिम, किशोरी आत्मसुरक्षा, महिला नेतृत्व विकास, मनोसामाजिक परामर्श, अन्तरपुस्ता सिप हस्तान्तरण लगायतका कार्यको लागि आवश्यक रकम रु.१० लाख ८० हजार विनियोजन गरेको छु ।
६. महिलाहरूले संचालन गरेका साना लघु उद्यमहरूलाई प्रवर्द्धन गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
७. सहकारीहरूलाई सक्षम र सबल बनाउनको लागि सहकारीहरूको सुदृढिकरणको लागि रु. ४ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
८. जेष्ठ नागरिकसँग गाउँपालिका, बालबालिकासँग गाउँपालिका, जनतासँग गाउँपालिका, संचारकर्मीसँग गाउँपालिका, अपाङ्गसँग गाउँपालिका, जनतासँग अध्यक्ष लगायतका कार्यक्रमहरू संचालनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

आर्थिक विकास तर्फ:

१. गुल्मीदरबार गाउँपालिका र हेफर प्रोजेक्ट नेपालको लागत साझेदारीमा गुल्मीदरबार कृषि तथा पशु उद्यमशिलता परियोजना संचालनको लागि रकम रु. १ करोड १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
२. कृषि सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमको लागि ६८ लाख ९५ हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
३. कृषिक्षेत्रसँग सम्बन्धित विकसित नविनतम प्रविधिको बारेमा कृषकलाई जानकारी गराउन तथा कृषकहरूको पिरमर्का, समस्या र गुनासोको सम्बोधन गर्दै कृषि उत्पादन वृद्धि गर्नको लागि कृषकसँग गाउँपालिका कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४. गाउँपालिकामा सम्भाव्यता भएका वस्तुहरूमा गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यका साथ एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रम संचालनको लागि रु. ३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
५. कृषि उत्पादन वृद्धि गर्नका लागि माटोको अवस्था यकिन गर्न माटो मिनि ल्याब संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६. कृषिमा यान्त्रीकरण तथा नयाँ प्रविधिको प्रयोगमा कृषकको पहुँच बढाउनको लागि कृषि यन्त्र तथा प्लाष्टिक टनेल, प्लाष्टिक पोखरी, मल्चिङ्ग प्लाष्टिक आदि जस्ता प्रविधि मा ६०% अनुदानमा वितरणका लागि रु. ६ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

७. सबै नागरिकलाई तरकारीमा आत्मनिर्भर बनाई विषादी रहित तरकारी उत्पादन गरी स्वस्थ नागरिक बनाउनको लागि एकघर एक करेसाबारी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
८. गाउँपालिकामा रहेको खेतियोग्य बाँझो जग्गाको उपयोग गर्न भूमि बैंक कार्यान्वयनको लागि रु. ५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
९. कृषकहरूको आत्मसम्मानमा वृद्धि गर्ने उद्देश्यले अध्यक्ष कृषक सम्मान कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
१०. तरकारी, फलफुल तथा मौरी उत्पादनमा वृद्धि गर्दै लैजानका लागि रकम रु. ५ लाख व्यवस्था गरेको छु ।
११. पशुपंछी तर्फ निःशुल्क कृत्रिम गर्भाधान र पशु औषधी खरिद कार्यक्रमका लागि रु. ७ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
१२. कृषकहरूलाई व्यवसायीक पशुपालन तर्फ आकर्षित गर्नको लागि पशुपंक्षी पालन अनुदान कार्यक्रममा रु. ५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
१३. भकारो सुधार र भैंसीमा नक्षसुधार गर्नको लागि उन्नत जातको राँगोमा कृषकलाई ५०% अनुदानमा वितरणको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
१४. कृषि तथा पशुपालनको क्षेत्रमा हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्नको लागि निःशुल्क बाली तथा पशुपंक्षी बिमाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
१५. व्यवसायिक कृषकहरूलाई थप प्रोत्साहन स्वरुप दुध तथा कृषि उपजहरूको उत्पादनमा आधारित अनुदान उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१६. मत्स्य विकास, पशु स्वास्थ्य शिविर, एग्रो टुरिजम, टनेल घर निर्माण, अध्यक्ष कृषक सम्मान तथा कृषक तालिम कार्यक्रमको लागि रकम रु. ७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१७. कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्नका लागि विभिन्न संघ संस्थासँग सहूलियत दरको ऋण लगानीको लागि आवश्यक समन्वय गर्दै कृषकको लागि कृषि ऋणमा लाग्ने ब्याजमा अनुदान दिनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
१८. गाउँपालिका भित्र दुग्ध उत्पादनमा वृद्धि गर्न प्रोत्साहनका लागि व्यवसायीक पशु सुत्केरी कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१९. गाउँपालिकाका नागरिकहरूलाई रोजगारीमा आवद्ध गराउन आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।

भौतिक पूर्वाधार तर्फ:

१. गाउँपालिकाको समग्र विकासको लागि भौतिक पूर्वाधार तर्फ प्राप्त भएको रकमबाट रु २ करोड २८ लाख ६५ हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. गाउँपालिकाका विभिन्न सडकहरू निर्माण तथा स्तोरन्नतीको लागि रु ३६ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

३. गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानहरूमा सामुदायिक भवनहरू निर्माण गर्नको लागि रु २६ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. वडा कार्यालय-लुम्पेक कोट-बुढीचौर-डल्लीखोला मोटर बाटो स्तरोन्नतीको लागि गाउँपालिका र संघीय सरकारको समपुरकमा रु. १ करोड ४० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
५. बलिथुम जनज्योती प्रा.वि. घेराबार को लागि रु. १० लाख, हकुले खोला कुमाल गाउँ सिंचाई योजना, बलिथुमको लागि रु. १० लाख, घुर्ती भैंडीखोर दल्वाङ्ग हुँदै मिसुगा बिरबास सडक विस्तार तथा स्तरोन्नती, जुभुङ्गको लागि रु. २० लाख, बिरबास जिमी बाँधखोला मोटरबाटो विस्तार, बिरबासको लागि रु. १० लाख, चिलाङ्गटारी लाम्पाटा सिंचाई योजना, अमरअर्वाथोकको लागि रु. २० लाख र रिपाहाखोल्सा दोमई खानेपानी योजना, अमरअर्वाथोकको लागि रु. १० लाख गरी जम्मा रकम रु. ८० लाख विनियोजन गरेको छु ।
६. गाउँपालिका भित्रका खेतियोग्य जग्गामा सिंचाईको व्यवस्थाका लागि रु. ११ लाख विनियोजन गरेको छु ।
७. गाउँपालिकामा विभिन्न स्थानमा रहेका खानेपानी टंकीहरू तथा पधेरो मर्मत संभारको लागि रु ११ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
८. गाउँपालिका भित्रका मुख्य मोटरबाटोहरूलाई बाह्रै महिना सुचारु गराउनको लागि सडक मर्मत सम्भारको लागि रु. ५५ लाख ६० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
९. संघीय सरकारको विभिन्न समपुरक योजनाहरू संचालन गर्नको लागि रु ३० लाख रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
१०. गाउँपालिका भित्रका मुख्य मोटरबाटोहरूलाई बाह्रै महिना सुचारु गराउनको लागि हेभी इक्विपमेन्ट खरिदको लागि रकम रु. ४५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

वन तथा भू-संरक्षण तर्फ:

१. भू-संरक्षण कार्यक्रमका लागि रु. १२ लाख ६० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।

भवन तथा सहरी विकास

१. फोहोर मैला व्यवस्थापन अन्तर्गत गाउँपालिकाको वडा नं. ३ मा डम्पिङ्ग साइट निर्माणको लागि गाउँपालिका र प्रदेश सरकारको समपुरक अनुदानमा रु. १ करोड रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. गुल्मीदरबार-६ मा अवस्थित श्री ईश्वरी मा.वि. को १६ कोठे भवन निर्माणलाई निरन्तरता दिनको लागि रु. २ करोड रकम विनियोजन गरेको छु ।
३. गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण प्रकृया अगाडी बढाउनका लागि रु. ५० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. ६ नं. वडा कार्यालय भवन निर्माणको लागि रु २५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु । साथै भवन निर्माण सम्पन्न हुन बाँकी भएका वडाहरूको लागि आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।

५. भवन तथा सहरी विकास तर्फ जनविकास भवन वाईरिङ्ग तथा खेलमैदान, मिसुगा बालशिक्षा भवन निर्माण, रानीपोखरा महिला भवन ट्रस्ट निर्माण, पन्चवली डाँडामा ट्रष्ट निर्माण लगायत विभिन्न भवन तथा ट्रस निर्माणको लागि रु. १६ लाख २५ हजार रकम विनियोजन गरेको छु।

विपद् व्यवस्थापन तर्फ:

१. विपद्मा परेका नागरिकहरूलाई तत्काल राहत तथा उद्धारको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
२. प्राकृतिक प्रकोपहरू जस्तै बाढी पहिरो तथा विभिन्न महामारी रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्न रकम रु. ३० लाख विनियोजन गरेको छु ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास

१. नागरिकलाई सूचनाको हकको प्रत्याभुति गराई चुस्तदुरुस्त सेवा प्रवाह र प्रविधिमैत्री कार्यालय निर्माणको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी गुणस्तरीय सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
३. नागरिक केन्द्रित सेवा प्रवाह गर्दै गाउँपालिकाको समग्र सुशासन कायम गर्न कर्मचारीहरूलाई उत्प्रेरित बनाई कार्य गर्नको लागि कार्यसम्पादनमा आधारित कर्मचारी प्रोत्साहनको लागि आवश्यक रकम व्यवस्था गरेको छु ।
४. स्थानीय जनताको सुरक्षा, सम्पत्तीको संरक्षण, स्थानीय सरकारको नीति, निर्णय, मापदण्ड, विपद् व्यवस्थापन, बजार अनुगमन, सेवा प्रवाह आदि कार्यको लागि नगर प्रहरी परिचालनको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
५. राष्ट्रसेवक कर्मचारी, स्वास्थ्यकर्मी, शिक्षकलाई उत्प्रेरित गरी उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गरी गाउँपालिकाको वृहत्तर हितमा लगाउनको लागि कर्मचारीको सुरु तलबमानमा १५% का दरले वृद्धि गरेको छु ।
६. प्राविधिक कर्मचारीहरूलाई काम प्रति उत्प्रेरित र जवाफदेही बनाउनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएकोछु ।

७. गाउँपालिकाका सबै वडा कार्यालयहरू र वडा कार्यालयको नजिकै रहेका मुख्य व्यापारिक क्षेत्र तथा संवेदनशील स्थानहरूमा CCTV जडान गरी सुरक्षित समाज निर्माणको लागि रु. १५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
८. हाम्रो विकास हाम्रै लागि, हाम्रो संरचना हाम्रो सम्पत्ती भन्ने अभियान संचालन गरी सार्वजनिक संरचनाहरूको संरक्षण गर्दै वडा कार्यालयको सहयोगी संस्थाको रूपमा गठन भएका टोल विकास संस्था लगायतका संघ संस्थाहरूलाई परिचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

आर्थिक वर्ष ०७९/०८० को आय व्ययको विवरण अनुसूचीहरूमा उल्लेख गरेको छु ।

मैल माथि प्रस्तुत गरेको बजेटको सफल कार्यान्वयनबाट गाउँपालिकामा उपलब्ध स्रोत र साधनको उच्चतम उपयोगबाट नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार भई सुखी र समृद्ध गाउँपालिका निर्माणको अभियानमा सहयोग पुगनुको साथै सार्वजनिक सेवा प्रवाहको प्रभावकारीता एवम् गुणस्तर अभिवृद्धि भई सुशासनको प्रत्याभूति हुने विश्वास लिएको छु ।

प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गर्दा सहयोग गर्ने अध्यक्षज्यू, कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू, गाउँपालिकाका राजनीतिक दलका अध्यक्ष तथा प्रतिनिधिहरू, गाउँपालिकाका विद्वत वर्गहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत गाउँपालिकाका सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, शिक्षकहरू, पत्रकारहरू, बजेट निर्माणको क्रममा अमूल्य रायसुझाव उपलब्ध गराउनुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरू र गाउँपालिकाबासीहरू प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दै बजेट कार्यान्वयनमा सबैको सकारात्मक सहयोगको अपेक्षा राख्दै सुखी, समृद्ध र समुन्नत गाउँपालिका निर्माणको महान यात्रामा हातेमालो गर्दै सहभागि हुन आह्वान गर्दछु ।

जय गुल्मीदरबार !! धन्यवाद नमस्कार !!

तारा थापा ढेंगा
उपाध्यक्ष